

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

«Το κράτος πρόνοιας αδυνατεί να υπάρξει»

Σε μια εποχή πλήρους απορρύθμισης των οικονομικών και εργασιακών σχέσεων, καθώς οι κοινωνικοί δεσμοί πλήττονται θανάσιμα από την κυριαρχία του ατομικιστικού πνεύματος σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής, τι μπορεί να σημαίνει η λέξη αλληλεγγύη; Αλληλεγγύη είναι μια λέξη φορτισμένη με ποικίλα νοήματα, μια λέξη την οποία κάθε άνθρωπος αντιλαμβάνεται διαφορετικά: άλλοτε ως ατομική φιλανθρωπία και **ανιδιοτελή** προσφορά προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο, άλλοτε ως υπεράσπιση των ιδιαίτερων συμφερόντων και δικαιωμάτων μιας επαγγελματικής ομάδας και άλλοτε ως δέσμευση «σιωπής» ανάμεσα στα μέλη μιας εγκληματικής ομάδας (η «ομερτά» της Μαφίας).

Στην πορεία της Ιστορίας ποικίλα ιδεολογικά και πολιτικά ρεύματα έβαλαν τη σφραγίδα τους στις αναπαραστάσεις που έχουμε για την αλληλεγγύη. Ορισμένες απ' αυτές είναι: οικογένεια και «υποχρέωση» να βοηθάει ο ένας τον άλλον στα δύσκολα, χριστιανισμός και φιλανθρωπία, συνδικαλισμός και εργατικές διεκδικήσεις, αλλά και εθνική ομοψυχία, όταν οι περιστάσεις το απαιτούν. Δεν είναι ίσως τυχαίο που, μέσα στη **βαθιά** κρίση που βιώνει η χώρα, ακόμη και οι πολιτικοί ηγέτες χρησιμοποιούν την ίδια λέξη για να ζητήσουν τη στήριξη άλλων κρατών στο πλαίσιο μιας -αμφισβητούμενης- ευρωπαϊκής οικογένειας.

Η ατομική αλληλεγγύη γίνεται κοινωνική στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, όταν το κράτος αναλαμβάνει να εγγυηθεί το δικαίωμα όλων στην υγεία, την εργασία, την εκπαίδευση. Η συνδρομή στους φτωχούς, τους αδύναμους, τους ασθενείς, τους άνεργους κ.ά. οργανώνεται και ρυθμίζεται από την κρατική εξουσία που, ακόμη και σήμερα, ιδρύει «Ταμεία Αλληλεγγύης» κάνοντας έκκληση στην ατομική και κοινωνική **ευαισθησία** των προνομιούχων απέναντι στους μη προνομιούχους.

Σήμερα που το κράτος πρόνοιας αδυνατεί να υπάρξει και, μολονότι ο φόβος απέναντι στον Άλλον **διογκώνεται**, εξακολουθούν να υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι, έξω από κόμματα, ομάδες και ιδεολογίες, επιμένουν να προσφέρουν κάτι από τον εαυτό τους κόντρα στη σαρτρική ρήση «Η κόλαση είναι οι άλλοι». Για να αντέξει κανείς την κόλαση, χρειάζεται να βρει το νήμα που τον ενώνει με τους άλλους, το οποίο διαρκώς κόβεται από διαχωρισμούς και αποκλεισμούς, μικρές και μεγάλες απάτες, ορατές και αόρατες μορφές βίας. Επομένως προβάλλει βασανιστικά η αναγκαιότητα να επαναπροσδιορίσουμε τι σημαίνουν κοινωνία και εαυτός ως **ύστατη** προσπάθεια για την απόδοση νοήματος στο παρόν και το μέλλον.

Αλεξάνδρα Κορωναίου, Καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ψυχολογίας

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Γιατί η αλληλεγγύη θεωρείται από τη συγγραφέα επιτακτική ανάγκη στις μέρες μας;
(10 μονάδες)

2. «Για να αντέξει κανείς την κόλαση, χρειάζεται να βρει το νήμα που τον ενώνει με τους άλλους, το οποίο διαρκώς κόβεται από διαχωρισμούς και αποκλεισμούς, μικρές και μεγάλες απάτες, ορατές και αόρατες μορφές βίας». Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της φράσης σε μία παράγραφο (80-100 λέξεις). (12 μονάδες)

3. Να εντοπίσετε και να ορίσετε τον τρόπο σύνδεσης των προτάσεων του αποσπάσματος που ακολουθεί:

«Η ατομική αλληλεγγύη γίνεται κοινωνική στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, όταν το κράτος αναλαμβάνει να εγγυηθεί το δικαίωμα όλων στην υγεία, την εργασία, την εκπαίδευση. Η συνδρομή στους φτωχούς, τους αδύναμους, τους ασθενείς, τους άνεργους κ.ά. οργανώνεται και ρυθμίζεται από την κρατική εξουσία που, ακόμη και σήμερα, ιδρύει «Ταμεία Αλληλεγγύης» κάνοντας έκκληση στην ατομική και κοινωνική ευαισθησία των προνομιούχων απέναντι στους μη προνομιούχους.» (10 μονάδες)

4. Να καταγράψετε τις δευτερεύουσες προτάσεις του αποσπάσματος που ακολουθεί και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος και τον συντακτικό τους ρόλο: «Για να αντέξει κανείς την κόλαση, χρειάζεται να βρει το νήμα που τον ενώνει με τους άλλους, το οποίο διαρκώς κόβεται από διαχωρισμούς και αποκλεισμούς, μικρές και μεγάλες απάτες, ορατές και αόρατες μορφές βίας. Επομένως προβάλλει βασανιστικά η αναγκαιότητα να επαναπροσδιορίσουμε τι σημαίνουν κοινωνία και εαυτός ως ύστατη προσπάθεια για την απόδοση νοήματος στο παρόν και το μέλλον.» (18 μονάδες)

5. Να γράψετε από ένα μονολεκτικό συνώνυμο για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου: πλήττονται, εκφάνσεις, αναπαραστάσεις, συνδρομή, ρήση και ένα μονολεκτικό αντίθετο για κάθε λέξη που σημειώνεται με έντονη γραφή στο κείμενο: ανιδιοτελή, βαθιά, ευαισθησία, διογκώνεται, ύστατη. (10 μονάδες)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σε άρθρο σας που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας, αφού αναφερθείτε στην αναγκαιότητα του εθελοντισμού στην εποχή μας, να εξηγήσετε γιατί το συγκεκριμένο κίνημα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση ενός καλύτερου κόσμου (η έκταση του κειμένου να είναι 350-400 λέξεις). (40 μονάδες)